

SMRT JOSIP BEGOVIĆ I ATENTAT NA KRALJA ALEKSANDRA

U prosincu 1933. godine Josip Begović je u Zagreb sudjelovao u neuspjelom atentatu na kralja Aleksandra Karađorđevića. Rođen je 1908. godine u Suhopolju; živio je s roditeljima u obiteljskoj kući u Virovitici. Njegov otac Josip Begović (stariji) je bio čovjek beogradskog kraljevskog režima i čelnik Radikalne stranke u Virovitici. Odlaskom na Zagrebačko sveučilište Josip Begović (mlađi) je došao u društvo Hrvatske nacionalne omladine i tu počinje njegov politički odgoj i rad.¹

Nakon neuspjelog atentata, hapšenja i mučenje u Beogradu je osuđen na smrt. Kaznu je izvršena 12. svibnja 1934. godine u 4 sata ujutro.

Sat vremena pred smaknuće posjetio ga je njegov odvjetnik koji je u pismu njegovu ocu napisao: „KAŽEM VAM NIJE IZGLEDAO NI MALO UZBUĐEN, NAPROTIV, DAVAO JE UTISAK ČOVEKA KOME NIJE STALO DA GA NEKO ŽALI.“²

Te noći Begovića je posjetio i njegov bivši vjeroučitelj iz Virovitice koji se tada kao sekretar Nadbiskupije nalazio na službi u Beogradu. On je s Begovićem ostao do kraja i u pismu njegovim roditeljima napisao: „Kao najveća utjeha Vam je to: DA JE VAŠ SIN UMRO IZMIREN SA DRAGIM BOGOM, **UPRAVO SVETAČKI.**“³

Čekajući u Beogradu izvršenje smrtne kazne vješanjem napisao je pjesmu koja oslikava njegovo raspoloženje i stavove u tom trenutku. U toj pjesmi sebe vidi kao onog tko je spreman „**tiranu na put stati**“² što je stvarno i učinio. Dok su neki sudionici atentata zatajili, Begović je pokušao ispraviti njihovu pogrešku, što ga je na kraju dovelo do zatvora, mučenja i vješala. Prema tadašnjem virovitičkom odvjetniku i Begovićevu političkom suborcu Milanu Badovincu „krvnik Aleksandar“ je došao „**trijumfalno prošetati po Zagrebu**“ i „**pokazati svijetu da je potpuno pacificirao tu buntovnu Hrvatsku. No prevario se u računu, jer je zaboravio da je tu još ona naša omladina, koja će znati očuvati Hrvatski ponos i pokazati tiranu, da je predaleko došao.**“⁴

JOSIP BEGOVIĆ:

Štrik se njiše, vjetar leti,
vije ga uz stup...
mlad ustaša sad će mrijeti,
dati život skup.

*

On je spreman život dati
za hrvatski dom,
i tiranu na put stati –
dušmaninu svom.

*

Niti strepi, nit se plaši,
hrabro čeka smrt!
Osvetit će njeg' ustaši:
dušmana će strt.

*

Ustaši je štrik na slavu,
slobode simbol,
ponosno diže glavu
ne zna što je bol.

*

Krvnik već se štrika maši
meće petlju sad!
Al ustašu smrt ne straši,
nit ga mori jad!

*

Neka rubi rusu glavu
sinu hrvatskom!
On će ginut sad na slavu
milom rodu svom!

*

Zadnju svoju pjesmu vije
rodu hrvatskom,
njom pogađa krvopije,
ko iz neba grom!

*

Zbogom, mila domovino,
i hrvatski rod
za te sin je poginuo,
nek te čuva Bog!

Njegova druga pjesma je pronađena brižljivo skrivena u podstavi njegova odijela na zgužvanom napisana papiru. Njen je naslov: „Zadnja riječ srca: za dom – spremni!“ pokazuje da pjesma kombinacija osjećaja srca i njegova političkog stava:

Oj, dome slatko li je
i slavno ime tvoje,
grud moja za te bije,
mrijet za te pripravna –
za tvu čast i slavu stati,
za te krv i život dati,
miso, želja jedina.
Dome za te je.

1) Dr. Milan Badovinac, Neke uspomene na Josipa Begovića, Hrvatski tjednik, spomen-broj Josipu Begoviću, Virovitica, 1941. str. 3.

2) Dr. Mladen J. Žujević (Begovićev odvjetnik), Hrvatski tjednik, spmen-broj Josiipu begoviću, str. 2.

3) Justin Čmelar, isto

4) Dr. Milan Badovinac, Neke uspomene na Josipa Begovića, Hrvatski tjednik, Spomen-broj Josipu Begoviću, Virovitica, 1941. str. 3.

Fotografije uz test: fotografija Josipa Begovića iz Hrvatskog tjednika, spomen-broj Josipu Begoviću, Virovitica, 1941. i kuća Josipa Begovića u Virovitici, danas Arhiv

